

METSÄOJITUS

Uudisojitus
Kunnostusojitus

6.11.2013
Ari Lähteenmäki
Suomen metsäkeskus

Historia

- Ojitustoiminta käynnistyi 1900-luvun alkupuolella
- ensimmäinen mp-laki 1920-luvun alkupuolella
- ojitettu 5 milj. hehtaaria, Pirkanmaalla 0,15 milj. ha (78% suoalasta)
- uudisojitus päättyi 1997
- kunnostusojitus alkoi yksityismailla 1987

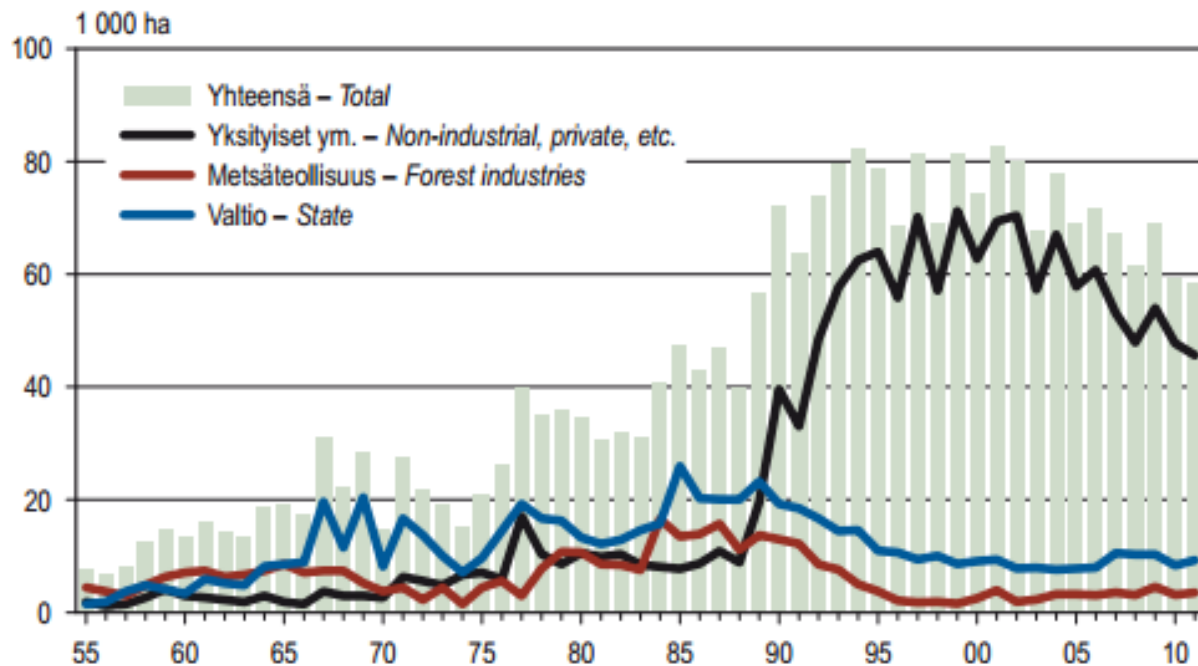

- ensimmäisillä kaivureilla syntyi ojaa päivässä vain n. 200 m.
- nykyisillä kaivukoneilla tehdään ojaa jopa 2 kilometrin päivävauhtia.

Uudis- ja kunnostusojituksen määrät

Vuosina 1955–1988 ja vuodesta 2009 kunnostusojituksen pinta-alat on laskettu tilastoiduista ojamääristä.
Vuosina 1989–2008 pinta-alat ovat tiedon toimittajien ilmoittamia.

*In 1955–1988 and since 2009, the drained areas of ditch network maintenance are based on average length of ditches per hectare.
In 1989–2008, the areas are those given by the data suppliers.*

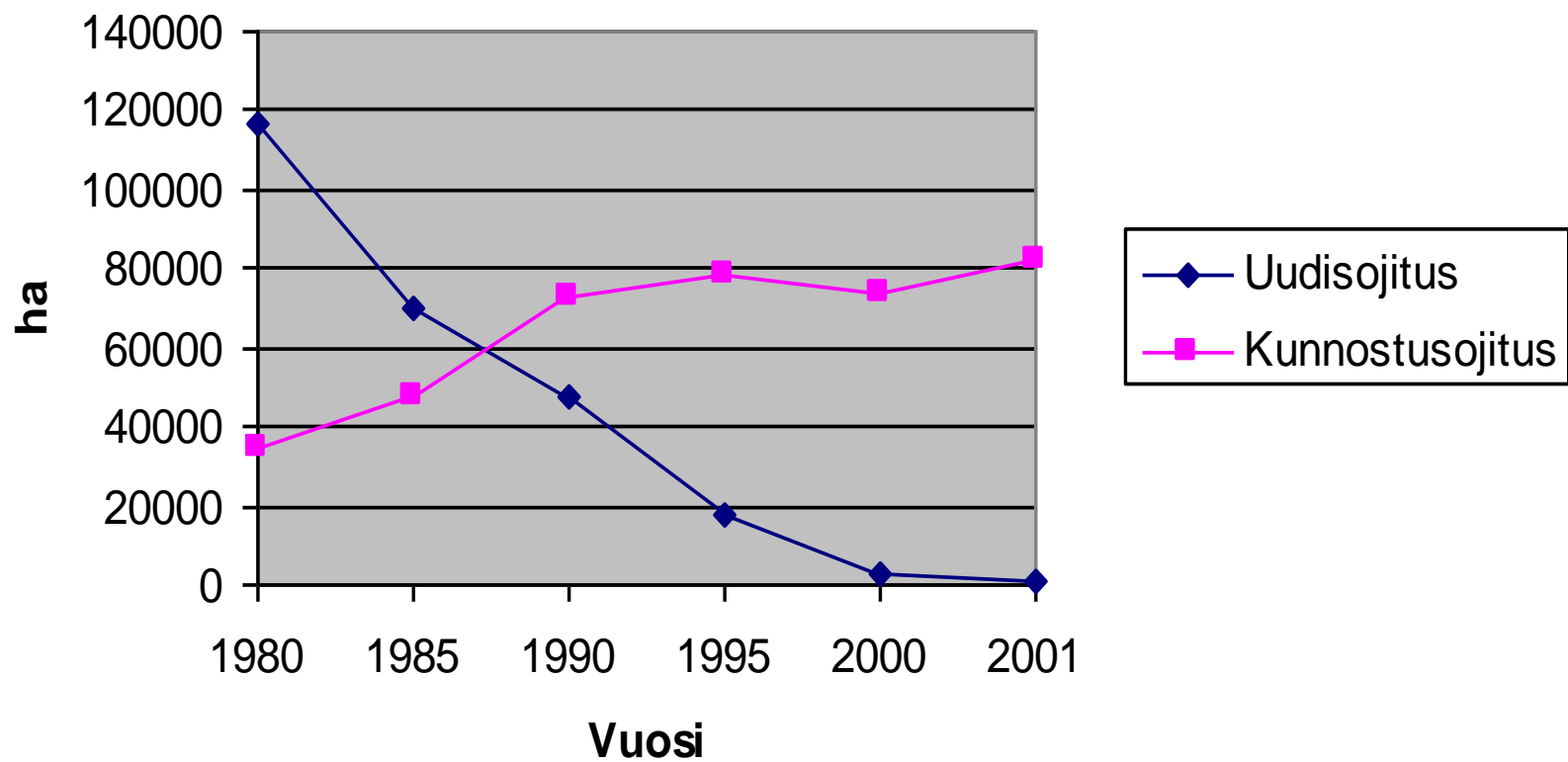
Lähde: SVT: Metsäntutkimuslaitos, metsätilastollinen tietopalvelu – Source: OSF: Finnish Forest Research Institute

Kuva 3.6 Kunnostusojitus 1955–2011

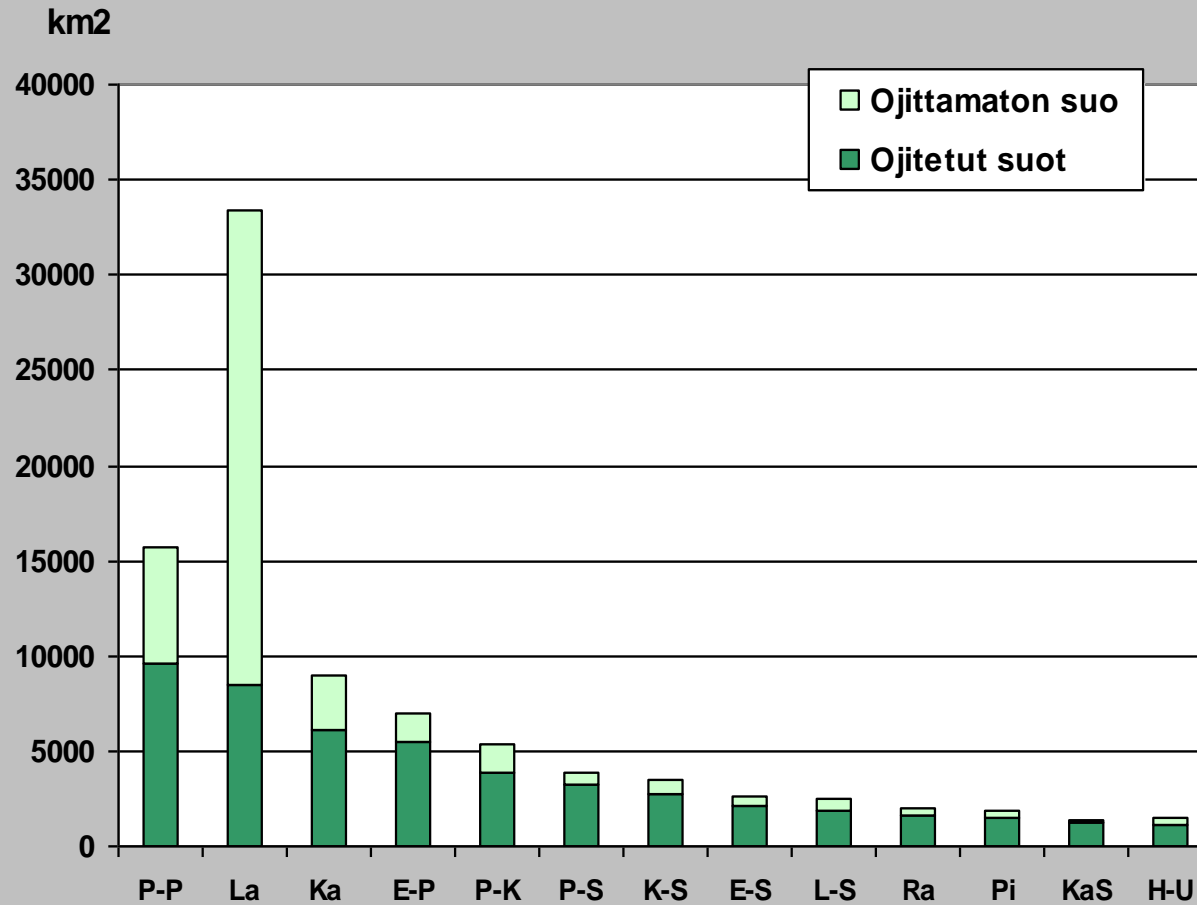
Figure 3.6 Ditch network maintenance, 1955–2011

Uudis- ja kunnostusojitus 1980-2001

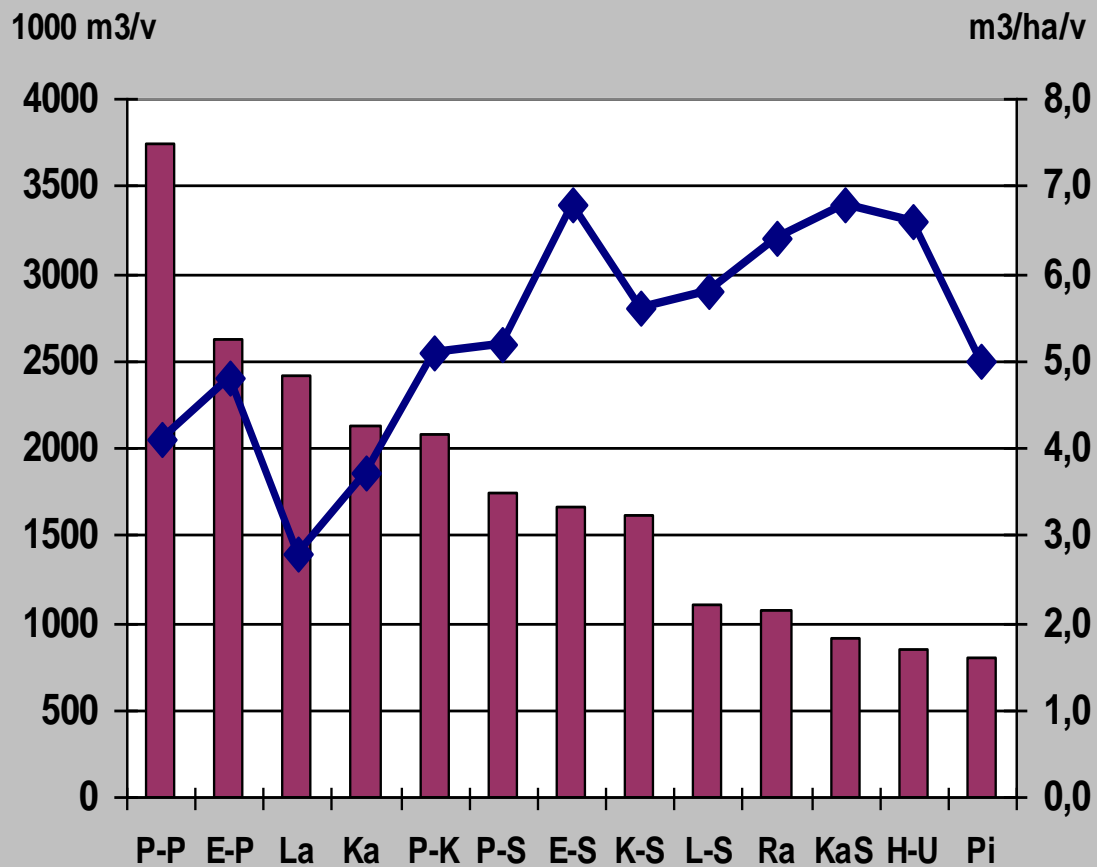

Ojitustilanne, VMI10

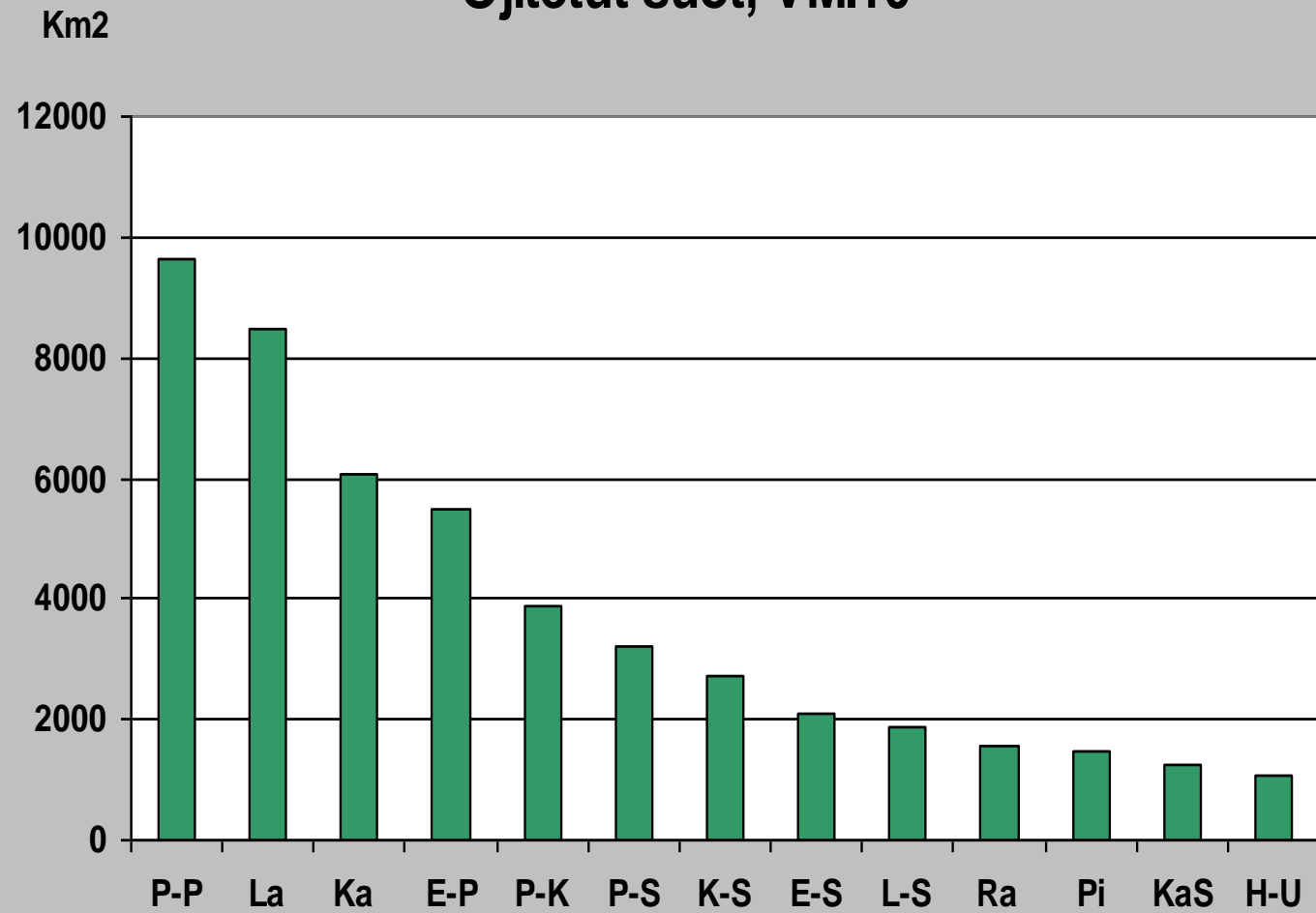

Kasvu metsämaan soilla, VMI10

Ojitetut suot, VMI10

Ojituksen tarkoitus

- Puuntuotannon kohottaminen veden vaivaamilla alueilla.
- Ojituksella saadaan suon pintavedet liikkeelle.
- Kuivavara 30-50 cm.
  - pintaturpeen happipitoisuus lisääntyy
  - pieneliötoiminta vilkastuu
  - ravinteiden saanti paranee
  - puuston kasvu lisääntyy ravinteisuudesta ja lähtöpuustosta riippuen 2-8 m³/ha.
  - soiden puuston kasvu 20 milj. m³/v.

Suotyyypit

- Korvet
  - kuusivaltaisia
  - koivuakin voi olla runsaasti
  - mäntyä sekapuuna
- Rämeet
  - mäntyvaltaisia
  - koivua sekapuuna
  - kuusta vain vähän

Kunnostusojitus

- Tarkoitus
  - palauttaa vanhan ojituksen kuivatusteho
    - perkaamalla vanhat ojat
  - tehostaa ojitusta
    - tekemällä täydennysojia

Kunnostusojituksen ajankohta

- 20-30 vuoden kuluttua ensimmäisestä ojituksesta
- yleensä hakkuiden yhteydessä
- Marssijärjestys turvemailla
  1. Ojasuunnitelma
  2. Hakkuu- ja hoitotyöt (tuhkalannoitus)
    - Uudistushakkuu !
  3. Ojien kaivu

Kunnostusojitukseen johtavat syyt

- Ojien tukkeutuminen
- Suon painuminen
- Ojien virheellinen suuntaaminen
- Liian harva ojaverkosto
- Puutavaran korjuun aiheuttamat vahingot

Kohteiden valinta

- Puustokriteeri
  - Kasvu ensimmäisen ojituksen jälkeen vähintään 1 m³/ha /v
- Ojien kunto
  - kuivatussyvyys alle 50 cm

Kohteiden valinta

- Suotyyppi
  - heikkoravinteiset suotyyppit rajataan ulkopuolelle

Kohteiden valinta

- Hakkuiden vaikutus pohjaveden korkeuteen
- Puuston kasvu
- Kasvun taantuminen
- Pintakasvillisuuden muuttuminen

Ojituksen ulkopuolelle jätetään

- Luonnontilaiset ja niiden kaltaiset suot
- rehevät pienialaiset suot ja kosteikot
- metsälakikohteet ja niiden suojavyöhykkeet

Ojituksen ulkopuolelle jätetään

- Vesistöjen suojavyöhykkeet ja tulva-alueet
- Eroosioherkät alueet
- Heikkoravinteiset suot
- Kasvuhäiriökohteet

Kunnostusojituksen eteneminen

- Aloite
  - maanomistajalta
  - metsänhoitoyhdistykseltä
  - metsäkeskukselta
- Maanomistajan tilauksesta
  - allekirjoitus suunnitelmatilaukseen

-
- Isommissa yhteishankkeissa alkukokous
  - Suunnitelman maastotyöt lumettomana aikana
  - Asiakirjatyöt talvella
  - Rahoituskokous
  - Toteutus 2-3 vuotta

Kustannukset

- Ojien kaivu
- Vesiensuojelutyöt
- Miestyö
- Rumputyöt
- Piennartiet
- Luiskaukset
- Kivityöt
- Yleiskustannus

Kemera-rahoitus

- 20 vuotta kulunut edellisestä ojituksesta
- kasvua väh. 1 m³/ha/v
- metsänhoidollinen tila vähintään tyydyttävä
- vain vanhojen ojitusalueiden kunnostamiseen
- UUSI RAHOITUSLAKI?
  - Suometsien hoito, poikkeavat vesien-suojelutyöt, pienin ojitettava kuvio, nmh-tuki korotettuna

Rahoitus / verotus

Kemera -tuki

- Yhteishankkeet
  - tuki 40-65 % todellisista kustannuksista
  - suunnittelu kokonaan avustusvaroista
  - Verovähennykset
  - ALV
- Yhden tilan hankkeet
  - tuki laskennallisten kustannusten mukaan

Puuston kunnostus ojitusalueella

- Ojalinjojen hakkuu
  - leveys 5 m
- Tarpeelliset harvennushakkuut
  - 1-kiireellisyys
- Tarpeelliset taimikonhoitotyöt sekä nuorten metsien kunnostukset

Vesien suojele

Tavoitteet

- Eroosiota mahdollisimman vähän
- kiintoaineksesta 70-90 % talteen ennen vesistöjä
- osa ravinnekuormituksesta saadaan jäämään ojitusalueelle

Vesiensuojelun menetelmät

- Kaivutöiden jaksotus
- ojien sijoittaminen (tiheys ja suunta)
- pohja- ja tilapäispadot
- perkaus- ja kaivukatkot
- pintavaluntakentät ja suojakaistat
- lietekuopat
- lasketusaltaat

Menetelmän valintaan vaikuttavat

- maaston topografia
- ojitusalueen maalaji
- valuma-alueen ja ojitusalueen laajuus
- vesistöjen läheisyys

Metsäojitusta koskevat sertifiointikriteerit

- uudisojituksia ei tehdä
- kunnostusojituksissa on vesiensuojelusuunnitelma
- vesistöjen ja pienvesien suojavyöhykkeet

Soiden ennallistaminen

- ojitusalueen palauttaminen luonnontilaan on mahdollista valtion tuella
- pääasiassa reheviä soita ja yleensäkin harvinaisia suotyypppejä
- toistaiseksi tehty vähän

Ravinnetalous

- Kasvatuslannoitus
  - ei kemera-rahoitusta
- Terveyslannoitus
  - korjataan ravinne-epätasapainoa
  - saa kemera-tukea
- Puutosoireita 1,5 miljoonalla hehtaarilla